

Elfriede Jelinek

Düh

– színpadi változat –

Halasi Zoltán fordítása

Trójától a Teremtőig

Elfriede Jelinek *Dühe* elé – a fordító előszava

A „Wutbürger” (dühös v. dühöngő polgár) elnevezés a német sajtónyelvben teljesen mindennapi ma már. Azt jelzi vajon, hogy az ingerküszöb egyre lejjebb száll? Hogy a kontrollálhatatlan feszültség egyre több mindenkit átjár? Hogy egyre több az indulatkitörés? Lehet, hogy mi, európaiak egyszerűen kifáradtunk mentálisan? Vagy ez külső okokra vezethető vissza?

A terrorizmusban mind a kettő benne van: az európai integráció és a világ „nyugatosításának” fenyegető kudarca. És persze benne van az iszlám belső merevsége, megújulásidegensége, hatalmi ressentimentje. De mielőtt politikába fulladnék, mint lassan egész kultúránk, sietek előrebocsátani, hogy Jelinek *Dühe* ugyan minden ízében politikai darab, ám egy darab politika sincs benne úgy, hogy ne lenne művészetté átalakítva. Jelinek darabjaiban a politika többnyire olyan torpedó, amely végzetesen halad a víz alatt, de valahogy mégis kézbevehető és bizonyos értelemben vissza is fordítható, legalább arra a néhány órára, amíg jó alaposan ki tudjuk nevetni (magunkat), igaz, a politika vészes jellege ettől nem változik. Más a művészet hatalma, és más a hatalom művészete.

2015 januárjában két merényletet követte el Párizsban iszlám terroristák. Az egyik közismert, ekkor a *Charlie Hebdo* karikaturistái voltak a célpont, a másik egy kóser boltban történt, itt köznapi zsidó vásárlókat gyilkolt a merénylet, aki a promócióval is törődött: filmre vette a bolti eseményeket, valamint egyszerű, de világos érvelésű traileren hadüzenetet küldött a nyugati világnak, mintegy megrendezve a maga vérfürdővel körített, dzsihádistá mennybemenetelét.

E két merénylet indította útjára a darab megírását, ám az igazi háttértörténet amolyan színháztörténeti „ősjelenet”, *Az őrjöngő Héraklész* Euripidésztől. Héraklész az istenek által elborított elmével – abban a hiszemben, hogy életét elrabló „munkaadójával”, Eurüsztthenésszel és annak családjával végez – kiirtja három szép kisfiát és feleségét. Az antik félisten ámokfutása mintegy „null szériája” a monoteizmusok cégére alatt végbement értelmetlen öldökléseknek.

Tágabb értelemben a patriarchális világ erőszakkultúráján siklik végig a darab szövege mint valami gördeszka pályán, ahol is a deszka maga a „düh”. A trójai háború (Akhilleusz és Agamemnón vizsálya) a kiinduló lejtő, időnként egy Goethe-vers, a Tantalosz bukását megéneklő *Párkák dala* mutat be hátraszaltót azért, hogy a sorsszövő olümposzi istenek kegyetlen haragjában felismerjük a hamisítatlan emberit. Majd egy meredek ívelésű drámaszakasz Prométheusz kaukázusi sziklájához röpít minket, ez voltaképpen a darabbeli nagy Freud-huppanó, itt tárul fel előttünk némi mélylélektani billegés után, hogy a Tűzlopó mája a megújuló szenvedélyeket, a májzabáló keselyű a vágyainkat jelképezi. Szédületes piruettek mutat be a düh: hol az idegenellenesség éles fordulataival él, hol szerelmi csalódásból, hol egy kommentelő önkívületéből csap ki.

Közben háttérvillanások formájában a párizsi merénylet helyszíneit is végigdeszkázza a szöveg (érdekes, hogy a darabnak van valami roadshow jellege is): a terroristák nyugatgyűlölő dühe fokról fokra ölt kóruszerű, apokaliptikus jelleget. Idővel, bármerre száguld is velünk a deszkánk, bármire irányul is a kameránk, a gyilkos indulat egyre kevésbé lokalizálható: ez már nem a 2015-ös Párizs, nem is a bronzkori Thébai vagy Trója, hanem a nyugati civilizációt elborítani készülő indulatcunami. Nem véletlen, hogy a darab Dávid zsoltárait próbálja pajzsként szembeszegezni vele, bár az utójáték végkicsengése még a darabénál is sötétebb, mert mi van, ha mindezt – emberi csököttségünket – a Teremtőnek köszönhetjük?

Kicsit technicizálva az előbbi hasonlatot, ha a düh a nyelv guruló „alváza”, a karosszériát a stílus adja. Az pedig végig ironikus, helyenként szarkasztikus, a legbrutálisabb helyzetben is a komikum eszközével élő, ily módon a feneketlen civilizációs szakadékokon könnyedén átugrató. Ez azonban a gyilkosságok súlyából semmit el nem vesz, sőt azok abszurditását csak még jobban kirajzolja. A *Düh* is azon darabok sorába tartozik, amelyek rövidebb-hosszabb szövegegységeket sorjáztatnak, sehol

sem jelölve meg szereposztásszerűen, hogy ki beszél. Ez a posztdramatikus sajátosság – kiegészítve azzal a szerzői felhatalmazással, hogy a rendező azt csinál a szöveggel, amit akar – meg is nehezíti és meg is könnyíti a színházak dolgát: szabadságuk birtokában könnyebben formálhatják a darabot saját képükre, ugyanakkor meg is kell küzdeniük vele, főleg a dramaturgoknak.

Jelinek alig tagolt, eredeti szövegfolyamát teljes egészében lefordítottam, ez vélhetőleg jövő tavasszal jelenik meg könyv alakban magyarul egy méretes esszé és sok-sok lábjegyzet kíséretében. 2017 őszén azonban a Színházi Dramaturgok Céhe konferenciájának keretében a PIM-ben szerencsére elhangozhatott a *Düh* felolvasószínházi előadásban. Erre az alkalomra készítettem azt a kb. 80 perces, húzott, „szereposztással” ellátott változatot, amely itt olvasható. Ez mintegy ötödrészt jelent az egész szövegnek. Ezúton is szeretném megköszönni Máté Gábor és Radnai Annamária nagyvonalú segítségét, enélkül aligha született volna meg a magyar *Düh*.

NARRÁTOR Először is elvetették a sárkányfogakat, azokból hős daliák sarjadtak, sarjadhatott volna más is, nők is sarjadhattak volna, a hősök egy idő után nem tudnak meglenni nő nélkül; amúgy a nők, tessék körülnézni, itt minálunk is szívesen mosnák férjük vérével annak zsarnoki fejét, ó, nagyon is vágnak erre a nők, az arcukra van írva, tessék csak körülnézni. Most önök lépnek, nem, nem így van, a nők lépnek fel a földből sarjadt harcosokkal együtt, ismerjük el, a nők se rosszabb vetemények a férfiaknál.

NÉMET POPULISTA Újraegyesült hazánkban nincs helye a széthúzásnak. Ami a miénk, most már meg is tartjuk. Erőnk jelentős, jelentőségünk kiemelendő, vegyék tehát úgy, hogy amit mondtam, annak kiemelt jelentősége van. Jó, hogy eljutottunk ide. Hogy idejutottunk. Ha mi győzünk, akkor nincs ez a vargabetű, akkor nem fizetnénk a sarcot, már rég nekünk fizetnének, de például Görögország, az csak hörög és nem fizet. Simán ki tudnák köhögni az adósságot, de nem, ők csak minket fejnek, a fark csóválja a kutyát.

Nem hagyjuk, hogy más tanítson minket, majd mi tanítjuk magunkat, nem hagyjuk, hogy más képviseljen minket, majd mi képviseljük magunkat, és ezentúl, ha végre egy tábor leszünk, többé nem nyitunk vitát semmiről; mi magunktól jöttünk létre, mi teremtettük meg saját magunkat. Na és Isten, a mi Istenünk? Rá nincs szükségünk. Azt mondjuk, szükségünk van rá, de miért volna?, örökké ott lebeg előttünk, a lelki vezetőnk, más se lebeg a szemünk előtt, közben a saját törvényeink szerint megyünk előre, az élet visz előre minket, az élet, a mi tanítómesterünk. Egészséges jókedvvel nézzük más népek haláltusáját, azokét, akikre nincs többé szükség, igen, ezt egyre szívesebben látjuk. Most végre mi jövünk!

TERRORISTÁK Hadd vergődjenek, ha itt a végük, egyenesen a szemükbe nézünk, gyerekekébe és volt gyerekekébe, halljuk, hogy anyjukat, apjukat hívják, nem hallunk semmit, végtére is nem mi vagyunk az anyjuk, az apjuk, becsukjuk a sorsuk könyvét, elvágjuk a vérvonalukat, eltöröljük a nyomukat, kitöröljük a gondolataikat, a helyükre lépünk ebben a kavarodásban, a sárkányfogvetemények forgatagában, mi is ebből vagyunk, csak hogy a mi nevünk fennmarad, mi szigorúak vagyunk, de igazságosak. Gyereket soha nem ölünk, úgy éljük. Ezeket a gyerekeket, ezeket persze megöljük, mert ezek már nem gyerekek. Ezen kívül minden másról beszélhetünk.

TERRORISTÁK Lehet, hogy hiányos a tudásunk, bizonyos adatok, számok meg tudomisen-még-mik hiányoznak, de a mi istenünk, akit mi magunk fabrikáltunk magunknak, nem hiányzik belőlünk,

nem ám, ott lakik bennünk. Ő, az Egyetlen isten. Rajta kívül nincs másik. Fogta magát, belénk lopózott – valaki ideküldte persze –, azért, hogy gyerekeket öljünk, anyákat, apákat, aggokat.

NARRÁTOR Amúgy ma már egy isten se állíthat be hozzánk csak úgy, ki tudja, nem kaszabolják-e le őt is azonnal. Vigyáznia kell. Elég nagy késéssel jelenik meg, nemrég tért vissza a naptalan Éjből, most fényt adunk rá, hadd látsszon, és mi is lássunk majd a felvételen valamit. Már végzett az örökkel, elbánt velük a kisisten. A nagy Isten képviselőjében érkezett, az Egyetlenében, és mindent fog, csak minket a haláltól megvédeni nem. Valójában ő az isten, az egyedüli, aki ide beront, beszélni is a saját nevében beszél, igaz, hogy alig tudja leírni a nevét. Nem számít, elég ha a videóba belenyomja. Senkit se hagy ki belőle. Magát is filmre veszi, a mindenhatót.

NARRÁTOR Tessék, egy vadi új isten, nincs szuperebb szerep ennél, irány a szupermarket, oda jár vásárolni a földi halandó, veszi, amit a hite előír neki, amit az ő istene jónak tart. Nálunk minden ember egyenlő, súgom neki, a frissen érkezettnek, jó, jó, mondja, mindjárt, mindenki egyenlő lesz, a halálban ugye mindenki egyenlő. Még a zsidók is. Apjuk szokását követve jöttek ide, ebbe a boltba, ennél nagyobb hibát el sem követhettek. Minek enni? Minek élelmiszert venni, és pont itt? Minek kitartani, előírásokat betartani és ezzel maguknak betartani? Azt hinni, hogy aki mellett kitartanak, az megvédi őket a bajtól?

TERRORISTÁK Felbőg a tenger, megrendül a föld, villámló kín dőf a szívbe, és már halottak is. Jönnek valahonnan, vásárolnak a boltban, aztán meghalnak a mi istenünk, a névtelen keze által. Ő nem akarja, hogy éljenek. Voltaképp miért is ne?! Mert azok, amik, és mert az istenük az, aki, ezért ne éljenek, hiszen a lakásuk tele van arannyal, nekünk meg? Nekünk nincs semmink, nekünk az élet árnyékos fele jut, ők viszont, a zsidók mindig az élet napos oldalán állnak. Odaállnak mindig a fénybe, ilyen nincs, hogy mindig csak őket látni! Valamit csinálnunk kell. Valamit csinálnunk kell, hogy jobban lássanak minket. Embereket büntetünk, ez a dolgunk. Most épp ezeket itt. Ha a kincseik nem lesznek a miénk, és nem lesznek, akkor inkább ők se legyenek.

NARRÁTOR Tettesünk magával hozott egy kis GoPro kamerát, milyen előrelátó!, talán jóslatot kapott és azért?, vagy előre készült erre az eshetőségre, ezért hozott magával kamerát? Videóra venni mindent, feltenni a netre, aztán rábízni egy címzettre, ezt megcsinálhatjuk bármikor.

NARRÁTOR – JELINEK Magával hozta a kamerát, nem nagy árat adott érte, csak saját magát, a fiatalságát, azzal fizetett, de előbb mások fizettek, három zsidó vagy négy?, ki beszél róluk? Jó, én, de én se sokáig.

NARRÁTOR – JELINEK Gyűlölöm ezt a sivár, gyilkos öregséget az ifjúságban – csak a fiatalok csinálnak ilyet! Nem, dehogy akarok fiatal lenni, semmi pénzért, vagy ha igen, akkor nagyon sokba kerülne ez nekik, hogy én még egyszer fiatal legyek!

NARRÁTOR Őrjöngő, gyilkos düh, rugaszkodó lábak, surrogó kamera, nem, a kamera már nem surrog, be van építve a mobiltelefonba, be van építve és nem beszél, csak felvesz, nem hallani, de filmez, ott van, lát, figyel, veszi a láb rugaszkodását, a Kalasnyikov köpködését, miközben senki sem fékezi meg, erre az őrjöngőre senki nem vet kötelet, micsoda fekete harag ez?

NARRÁTOR De jaj, hiába készített elő és hozott magával mindent, ez a hülye laptop, basszus, nem működik. Külön bevitte a boltba, a kóser boltba, és erre nem kapcsol be, ez nem kóser!

NARRÁTOR – JELINEK Lehet, hogy már átléptem a határt?, nem tudom, csak beszélek itt, tudom, hogy egy gyilkosságról, azt is tudom, hogy a gyilkos híres lesz, meg fogjuk jegyezni a nevét, én még most is tudom, hogy jövőre is tudni fogom-e, azt nem tudom, addig tudom, amíg a dühöm el nem hagy.

NARRÁTOR Ő pedig elköveti, aztán még egyszer elköveti, gyilkosságai úgy követik, mintha a kutyái volnának, de nem maradnak a sarkában, mindig jön a következő, három, négy, egész jó, és mintha ő maga, a filmcsináló lenne a negyedik, de nem, ő, ha jól számoltam, az ötödik halott. Mindenki, aki nem él, ide hozzám! Hogy szép nyugodtan megvizsgálhassuk, zsidó-e vagy sem,

NARRÁTOR Emberből van elég, állatból egyre kevesebb, tenyésztésük drága, zsidóból mindig több van a kelleténél, mindegy, hányan vannak, egyszerűen ott vannak mindenütt. Jobban tennék, ha nem mennének vásárolni, ha nem törődnek a létfenntartással, a halált úgymint kikapják tőlünk, fenntartás nélkül, elégedjenek meg ennyivel. Végbemegy az öldöklés, de csak akkor mondhatjuk, hogy lement, ha már filmre van véve, ha már vége a filmnek.

De hát a film folytatódik. A lelkek a halálos házból rárepülnek a filmre, nincs mód elszökni többé, a kamera által rögzített képeket memóriakártya tárolja, egy kávéscsésze-aljnál kisebb, kábé akkora, mint a kisujjam körme, jó, legyen Compact Flash.

NARRÁTOR Az apokalipszis lovait megsarkantyúzzák, szájukból röpköd a hab, a sas üresen tér vissza, miután darabáruja, a pirított máj, a Tűzhozóé, elfogyott, azt ettem tegnap, a kóser bolt vásárlói mást akarnak enni, azért mentek oda vásárolni. Jól bevásároltak.

NARRÁTOR A fájdalmak hozója, ő már nem suhan röptében, elzuhant sebtében, a lényeg, hogy estében, mint egy zsák, csapódott oda áldozatai mellé, úgy, mintha ők egyek volnának, pedig három-meg-egyek, vagyis négyen vannak. Nem tudta volna rendesen leteríteni az áldozatait, úgy, hogy meg lehessen számolni őket? Egyszer, aztán még egyszer?

Elhalálózhattak persze az apa, a mennyei Atya által is. Ha ön ebben hisz, akkor ez történik. Az Atya küldte önt. Az Atya is viszi el. És kész.

NARRÁTOR Egyáltalán miért ülök ide, miért ültetem ide magam, miért ültetem át magam, ide, saját magammal szembe, amikor önök már mindent tudnak? Én az Éjszaka népéből származom, akárcsak a tettes, csak éppen éjjel mindig alszom, sajnos teljesen tétlenül, jó, hogy nem láttam, amikor elhagytam népem. Valakinek kellett ott lennie, az Éjszaka mélyén, különben nem volnék itt.

TERRORISTÁK A zsidók házára kell ráközelíteni: ha nem tudjuk, ki hol lakik és melyik isten valahol máshol, akkor ráközelítünk a zsidókra és a házaikra, meggyilkoljuk a fiaikat, jó, tőlem az apáikat is, mindet, mindenkit meggyilkolunk, egy, kettő, három, négy vagy ezer, nekünk nem számít, vérüket az ajtóra kenjük, és nemcsak az elsőszülötteket kapjuk el, elkapunk gyerekeket, aggastyánokat, anyákat, nagybácsikat, sőt nagynéniket is, ha valamiért kinéznek az ablakon.

TERRORISTÁK Ez, hogy így kinéznek, akár arra is indíthatna minket, hogy megkíméljük őket. Vagy épp arra, hogy ne. Ez csak rajtunk múlik, rajtunk, patriótákon.

TERRORISTÁK Tüzet rakunk nekik és beledobjuk őket, mert ők és mi, olyan ez, mint a tűz és a víz, összetartoznak, de nem állhatják egymást. És sehol az istennő, aki megharagít minket vagy megvéd, minket, körülmélteteket, amúgy hova tűnt ő, az istennő?, hogy szólíthassuk, hogy mondhassuk neki, istennő, haragot zengj, hallják az éneket, az autórádióból jön.

TERRORISTÁK – KÉT MERÉNYLŐ Egy ideig csak álltunk a kocsink mellett, nem tudtuk, hogyan tovább.

NARRÁTOR – JELINEK Ott van hozzá a kép, azon két autó áll keresztbe, de biztos félreértettem a képet, mint mindent, nem értem, de a film megy tovább, ők beszállnak egy autóba, aztán egy másikba, azt einstandolták, aki benne ült, az nyilván jó viszonyban lehetett az istenével, különben már ő sem volna az élők sorában.

NARRÁTOR Hogy csinálják ezt egy Kalasnyikovval? Ez a népkarabély, akarom mondani, gépkarabély a világ kedvence, egy szent fegyvercsalád tagja, ez a rohamkarabély vést hoz és ezzel egyidejűleg megkönnyebbülést a lövésznek. A fegyver ugat, mint egy kutya, akinek a lábára léptek, mi pedig haladunk a hatalom jól kitaposott útján, ami attól hatalom, hogy nem hatódik meg, akárhogy adódik, ölni kell, mindegy, kinél a hatalom, ha az ember ölni akar, akkor tud is.

NARRÁTOR Itt, ezen a ponton vált át a düh haragra, és a haragtól az emberek is átváltoznak. Ekkor már a fegyver is tombol. Az elsütött töltény még a csőben van, a magasnyomású gáz egy részét közben az úgynevezett gázkamrába vezetik, ez egy praktikus berendezés minden további berendezés nélkül, és az emberiség söpredékének elintézésére, nem, a hüvely kivetésére, valamint a felhúzásra és az utántöltésre szolgál, a harc nem állhat meg, megy tovább, ezért a kiváló fegyverért sokan mérföldekre is elmennének.

TERRORISTÁK Ez a fegyver tényleg nagy segítség nekem, segít a harcban, mindenki leül, ül, a földön, az anyukáján, aztán dől, esik jobbra-balra, egy hősnek szavak szöknek ki a száján, film készül, dolgozik a fegyver. Nem egy tollpihe hull, piha, azt észre se vennénk, a gázkamrába zárt magasnyomású gáz tárolja a következő lövés elsütéséhez szükséges energiát. És akkor jön, az elsütőszerkezet tagjai ágaskodnak, mint a harci paripák, jön a lövés, és kész, egy csattanás, a hajtótöltet beég, útjára küldi a lövedéket, az bevágódik valahová, sebcsatornát nyit, ennek a húzós háborúnak sose lesz vége, épp ellenkezőleg, most kezdődik csak igazán, akiket még nem sikerült, most azokat is belerángatjuk, a hüvely kivetődik, a halál bevonul, a hüvelyfenék nekiütözközik a vonóval szemben lévő kivetőnek. Óriási egy ilyen fegyver, máris új tárat kér és kap, a zár a teli tárból kivesz egy új töltényt, a töltényűrbe tolja, közben elfordul, és pakk, a dugattyún lévő

reteszelő szemölcsök a csőfaron kialakított reteszfészkekbe fordulnak, a zár ily módon retesz. A töltényt peremét ekkor még fogja a hüvelyvonó, aztán már nem, a lőszer kiszabadul, végre szabad!

NARRÁTOR Hárman a földre zuhannak, egy másik szobában egy negyedik is, mindenki hull, ennek nem lesz jó vége, inkább tánc vagy játék hangjai szólnának, de ma, ma csak a halál ér rá, ma halálos akció van, minden hiába, minden, csak a halál nem, annak az élet az ára, de ma ingyen adják. A halálosztók elszáguldanak, be az egyik autóba, aztán még egybe, elszáguldanak a fekete gorgófők, az éji szörnyek, nem, semmi éj, nappal van, fényes nappal, különben nem tudnának egyesek vásárolni, mások meg rajzolni.

TERRORISTA Leterítjük őket, ott fekszenek, tiszta sor, alattuk a föld, fölöttük az ég, azt már nem látják többé, csak a boltban a polcot, nekik van teletömve, a zsebük nincs teletömve, már nem is lesz többé, nem fogják a mi kontónkra teletömni a zsebüket, az áru a polcon marad.

NARRÁTOR Na igen, ettől nem dől össze a ház. Csak azok, akik benne voltak, azok esnek martalékul az eskünek, mert egyesek itt esküt tettek az istennek, annak, akinek a nevét ordítják, bömbölik, enélkül nem megy, anélkül hogy az ő szent nevét a szájukra ne vennék, az istenükét, mert nem a saját akaratuk mozgatta őket, hanem az istenük, aki nagy, vagy mégis inkább az akarat?

NARRÁTOR Az én istenem a legnagyobb, mondja a hős, a többinek a szájára forrt a szó, vagy inkább a szájába gyűlt a vér, lehet, hogy ők meg a saját istenükért akartak síkra szállni?, de már fel is csattant a fegyver, és nem mondott csütörtököt, hiszen szerda volt, a merénylet sikerült, borzalmas, most néhányan útra kelnek, hogy felmenjenek isteneikhez, az elnemenyészőkhöz.

NARRÁTOR És ámulva látják, hogy sehol nem találják őket, mert nincsenek. Mennyit dolgoztak nekik, értük, és tessék, nincsenek is!

NARRÁTOR – JELINEK Ha engem kérdeznek, én azt mondom, ne tegyék, ne teljesítsék, amit esküvel fogadtak, teljesítsenek valami mást, de engem senki se kérdez.

NARRÁTOR Befutottak a mentők az áldozatokkal. Az orvosok ügyesen választják el a csonttól a húst. Ki tudja, hogy hívják őket, de hogy a rajzolókat hogy' hívják, azt tudjuk.

NARRÁTOR Az isten haragja szörnyű, ezért gyászolnak a gyilkosok, az istenük haragos, mert nem kap meg minden embert, csak pár cafat irhát, bőrt, pár darab csontot, szanaszét vágva, nem is látszik, mi volt, amíg volt, milyen állat, talán ember.

NARRÁTOR – JELINEK Ezek már megbűnhődtek, ezek már szintén halottak, jó, mert ha én büntetek valakit – még sohasem sikerült, a mamával megpróbáltam: teljes lebőgés! –, akkor abban nekem semmi örömöm nincs, nekem csak az írás jelent örömet, de azzal senkit se bántok. Szóval az áldozatok nevét még most sem tudom.

NARRÁTOR A feszültséget a Kalasnyikovban a rugó állandósítja, emiatt mindig elegendő energia van benne az egyeslövéshez éppúgy, mint a sorozatlövéshez, de ha jobban megnézzük, a feszültség attól állandó, hogy a harc résztvevőiben ott van a töltés. Világos, nem? És az állandó feszít az az szívják meg, akiket megölnék. Mindig mások. Mi soha. Mi nem. Valami vijjogva süvít el a fejem felett, csak nem a keselyű az, már útban a májért?

NARRÁTOR – JELINEK Nézzük meg, mit csinál az a nemes madár a májjal, bár ez igazából nem nagyon érdekel engem. Feltűnő, hogy aki a szerelmet emlegeti, folyton a tüzet hozza szóba, és mindjárt tűzbe is jön a saját hangjától. És a beszéd hevében egyszer csak kiderül, hogy a láng, a színe meg az alakja, ahogy ott ráng, nem fogják elhinni, mire hasonlít: az izgalmi állapotba került falloszra. Igen, volt idő, amikor ez a nemző szerv még produkált valamit, aktív volt, alig lehetett bírni vele. Az emberek akkoriban még kitétek magukért e téren.

NARRÁTOR Az ott a sas azzal a kis csomaggal. Nem, az nem a sas. De akkor mi? Miről szól vajon az a hülye máj?

NARRÁTOR – JELINEK Csak semmi homály. Itt van valami, ami folyton felemésztyődik és megújul. Állandó fogyás-növény. Mindennap jön a madár, hogy elteljen vele és kielégítse a szerelmi vágyát. A vágy, akár a Nap, mindennap új lángra gyúl. A legdicsőbb farkok is, ugyebár, lelohad, de az is csak azért, hogy egy idő múltán, ide szúrják be az időtartamot, de ne sumákoljanak!, üljenek le és nézzék a farkukat, én ezt nem csinálhatom, nekem nincsen, nyugodtan üljenek össze magukkal, jól ülnek?, írják le maguknak és másoknak, tudom, hogy hazudni fognak, amúgy is hazudni fognak, de egy idő után, ez akár egy napig is tarthat vagy tovább, mégiscsak lelohad, hogy aztán ismét föllángoljon benne a vágy, és fölkeljen. Akár a Nap.

NARRÁTOR Na, akkor mit is jelent az a szétmarcangolt máj, a Tűzhozóé? Mit jelent ez a periodikus növés-fogyás, ez a folyamatos recikli? Azt, hogy a mi iszonyatosan sivár és gonosz vágyaink, még jól se laknak és ki se hunynak, már újra sarjadnak, újra nőnek, vagyis ellenállnak az időnek; minket könnyű elpusztítani, embereket, a vágyainkat annál nehezebb: azok tovább élnek, az idők végezetéig.

NARRÁTOR – JELINEK Még sok mindent mondhatnék, de gyakorlom a lemondás erényét, a sas nem, az megint elrepül a májadagjával, ingázik egészen addig, míg egy szép napon meg nem ölik majd. Egy bizonyos Héraklész öli meg, aki előzőleg már elfojtotta a lángnyelvekre emlékeztető kígyófejeket, hogy önök ne féljenek, merjenek odanézni rendesen, elfojtotta a lángokat, azok újránőttek, ugyanúgy, ahogy a Tűzlopó mája is újránőtt, mindenki tevékeny, mindenki dolgozik, amikor a kutyám szétszedte a lakást, az én teljesen zakkant apám a következőket mondta: Sokat dolgozott ma, ennie kell hát.

NARRÁTOR Ami elvész, az mindig újránő. A lángok újránőnek, amíg a tűz táplálja őket, a gyilkosok újra nőnek, amíg a megbízó elküldi őket, Prométheusz mája máris újránő, ahányszor csak kitépi a sas. Ha a máj maradna ott, ahol van, és nem kéne újra kinőnie, akkor a rendszer leállna. Ha nem nőnének ki újabb és újabb emberek, az öldöklés is leállna, mindenfajta öldöklés megszűnne rögtön; ha ezzel együtt az emberek is megszűnnének, senkinek nem kéne többet a ravaszt meghúznia.

NARRÁTOR – JELINEK Az istenek semmik, csak az emberek nagyok. Magyarazzák ezt el annak a filmkészítőnek, aki mindjárt meghal, a művészi képességeivel egyetemben, azok is meghalnak vele együtt és magukkal visznek néhány embert útravalónak; nem, fogalmam sincs, hogy tehetséges volt-e. Biztos nem hitte volna el önöknek, hogy fordítva van. Amikor az ő kamerája optikájában olyan kicsik az emberek.

NARRÁTOR – JELINEK Ezt nem sejtettük, nem, hogy az ember már nem látja, honnan jön, és létrehoz valami újat, aztán azzal lesz azonos. Erről szól ez a film, én még nem láttam, és nem is fogom megnézni, nekem ilyen mozi nem kell, nem láttam a gyilkosságot, a gyilkosságokat, nem láttam belőlük semmit, bár megnézhettem volna őket, némi szörföléssel könnyen lehet, hogy igen, de én nem kérek belőle, én ezt a szép új világot nem akarom és kész, nem akarom látni, hogyan

vállal felelősséget a gyilkosságokért olyasvalaki, aki már rég lemondott a kalifája javára minden felelőségről.

NARRÁTOR Azt mondja meg, miért akarja megölni ezeket az embereket? Mit ártottak ezek önnek, beszéljen! Ti megöltök minket, mi megölünk titeket, ez tényleg nagyon egyszerű válasz.

TERRORISTA Azért ölünk meg titeket, mert ti határozzátok meg, mi történik a földön! De itt nem, de most nem, itt most nem ti határoztok!

TERRORISTA Valami bizonyíték kell. Nem írásos, nem szóbeli, hanem képes bizonyíték, az az, ami a legtöbbre képes: legjobb egy egész halom kép, becsomagolva, amit rögtön föl lehet adni, úgy értem, el lehet küldeni, zoomolva, az elektron szárnyán, Elektron Úr, ön fantasztikusan csinálja!: nincs az az adat, amit ön célba ne juttatna. Kívánságra, de anélkül is, leszállítja, amire vágyunk, miután megvetjük az ágyunk, szolgáltatja a képet, lehetőleg jót és szépet.

TERRORISTA Mi nem vagyunk kaphatók semmi rosszra, vagy ha mégis, hát nem szívesen.

NARRÁTOR – JELINEK Ezeket le fogják fejezni, és az egyiket – mondtam nekik, már reszketve attól, hogy engem is el fognak kapni – élve elégették, hol van ilyen?! nálunk már rég nincs ilyen, én már erről nem bírok megnézni semmit, egy képet sem, azt a felvételt sem, amit én csináltam, de tehetségtelenül, én az apám nevét viselem, egy fiú fiának nevét, egyik se gyilkolt közülük, habár, amikor a város izzott a meggyőződés és a lelkesedés tüzetől, és gőzölgött a víztől, amivel a tüzet oltották, simán meg is ölhatték volna, ezt előre eltervezték. Követelem az ősapámtól, hogy fejeződjön be ez az egész. De nem fejeződik be.

NARRÁTOR Az agyonlőttéket kivégzés közben filmre veszik, hogy az emberek tudják, a bűn nem évül el. Pereg a film vagy hogy mondják most, na, most már lepergett, az idő is lepergett közben, ameddig ez az egész tartott. Eldördült a tett, a gondolat helyett. Úgy ülünk a saját házunkban, ami mindig tárva-nyitva állt, mintha kizáródtunk volna belőle.

NÉMET POPULISTA Kevés dolog izgat bennünket annyira, mint az, hogy a görögök eladósodnak, pedig nem volna szabad nekik. És most még ez az izgalom is elhagyni látszik minket, a hajtóerőnk, azt mondják, javításra szorul, mert a végén még nem lesz, ami izgasson, ha ezt a jó kis izgatószer is

elveszik tőlünk, de ha már nem lesz semmi, akkor is ott van még az aggodalom ezért a szép országért, mert még egyszer nem fognak parancsolgatni nekünk ezek a fanatikusok, soha többé. Tessék? Hogy eddig még nem tették? De szívesen tennék.

NARRÁTOR Figyeljenek, vegyünk egy példát, vegyük Zeuszt, ezzel nem sértünk meg senkit, a mi reformerünket sem, a mozgalmunkat sem és a mozdíthatatlanságunkat sem, mert őbenne már senki sem hisz. Sokáig gondolkoztam, mire eszembe jutott. Zeusz. Mást nem merek idehozni, mert lekaszabolnak a görögök, akiknek joguk van saját isteneikhez, jó, szóval vegyük Zeuszt.

TERRORISTA Beférköztél a nők kegyeibe, Zeusz, ezt egyáltalán nem illik, én ilyet nem csinálnék, az én istenem tiltja, amit te csináltál: lehet, hogy az én istenem is képes erre? Valószínűleg, különben nem volna, ahogy te sem vagy már régen, Zeusz, hívatlanul állítottál be a görögökhöz, kíméletlenül megdugdád a nőiket, sorozatosan, neked ennyi elég is volt, de hogy meg is kell menteni a tiédet, azt nem értetted. Az isten. Egyszerűen nem értette ezt. Pedig gyerekjáték lett volna neki. Lehet, hogy nem tudta, hogy bajban vannak? Ez a mi istenünkkel nem fordulhat elő, az mindent tud, az a másik isten csak állítja ezt magáról, de a miénk tényleg mindent tud, még azt is tudja, ha valaki rajzol valamit, ha valaki a legjobb barátját, a prófétát rajzolja le, tudja, mit ábrázol ez a rajz, még ha kissé torzítva is, különben fénykép volna, nem?

Erről az istenről, hogy melyikről, annak utána kell még nézmem, azt állítják többen, hogy megsértették, hogy bűnt követtek el ellene, ezért most mindenkit meg kell ölnünk, mindenkit?, soha!

TERRORISTÁK ISTENE Azt tudják, hogyan gyilkolunk meg valakit, de azt nem, hogy hogyan mentsük meg, ezt nem tudja az az elvakult, hülye és cseppet sem igazságos isten, akinek ki vagyok adva, akinek kiadnak a segítőim, az a sok-sok millió aszociális seggfej, úgy adnak ki engem, mintha csak pénz volnék. Fogalmam sincs, miért van mindig olyan rossz sajtóm, már nem nagyon bírom, hogy nem bírok mást, mint állítólag bosszút állni, hát lehet így élni?, baromi igazságtalan. Most mit néztek úgy, mintha nem tudnátok, miről van szó?

NARRÁTOR Őszintén szólva nem látom őt jól, lehet, hogy nem is olyan nagy? De ha önök is azt mondják, akkor biztos úgy van. Kezdjük azon, hogy kire néztek, és egyáltalán: hol a mérőszalagom, tegnap még megvolt, az új kanapé miatt. Hogy lehetne isten – nagy? Hogy telhetett be bármi isten

nevében? Hogy mondhatnak ilyet? Mikor azt sem tudják, mekkora ez az isten, pillanat, mindjárt jövök, közben meglett a mérőszalag, most ráteszem.

NARRÁTOR – JELINEK Oké. Beteljesedett, elvégeztetett a mű, az öldöklés, az Ő nagyobb dicsőségére, szégyentelenül bántalmaztak kicsit-nagyot, önök már tudják, kikre gondolok. Erőszakkal kirángatták őket az ágyukból, igen, ezzel mi is azonosulni tudunk, ezt mi is csináljuk, úgy állnak a küszöbünk előtt, mint a mosogatóvíz habja; nem lépnek be, nem lépnek le, nálunk nem, tőlünk nem! Mi őket zárva várjuk.

NARRÁTOR Ma odaát lesz az öldöklés, hetedhét országon túl. Ha odáig eljutottak már, akkor meg fogják találni a helyet. Egyébként benne van a mobiljukban is, bárki meghallgathatja, bárkinél jelentkezhetsz, ha akar, benne van minden számítógépben, benne mindenki, aki olvasni és írni nem tud, de egy kütyüt kezelni igen.

NARRÁTOR – JELINEK Aki tud bánni az ilyen ketyerével, annak nem kell tudnia, hogyan működik az írás, annak elég, ha csinálhat ilyen képet, ilyen kis képet, amiről viszont megmondták, hogy ne csináljunk magunknak, ne csináljunk magunknak képet arról a valakiről, akit én ugyanúgy nem ismerek, mint a telefonomat. A telefon kijelzőjén a fej megjelenik, még ha nem is ott van, ahová tartozik, hanem ott, ahol a kezünkbe vettük. A test ott fekszik mellette.

NARRÁTOR – JELINEK Én is szívesen a kezembe venném a fejemet, ez egészen könnyűnek látszik, habár elintézni elég fáradtságos, ezek ugyanis nem kardot ragadnak, hanem valamilyen konyhakést, azt szabad nekik, azzal felfegyverkezve még az ő mennyei atyjuk asztalához is leülhetnének, az nem érezné fenyegetőnek a kést. És tessék, ezt a fejet most ezek a kultúragyűlölő kultúrhéroszok szépen levágják és odateszik az isten elé, kérünk, fogadd el ezt a kis áldozatot – jó, tőlem, de hol a hozzátartozó test?, mit kezdjek egy fejjel egymagában? Eddig még egyetlen egy fejtűtetés sem sikerült.

NARRÁTOR – NÉMET POPULISTA Fejjel előre bukom lakásom porába, közben Görögország új vezetői is megérkeztek, na, még csak ők hiányoztak! Gyűlöljük ezeket az államfejetleneket, és a kutyák elé vetjük őket, a gazokat, mert nem akarják kifizetni a tartozásukat. Plusz még azt is állítják, hogy ez a mi sarunk. Ez a mi sarunk, hogy ők sárosak.

NARRÁTOR – JELINEK Én gúnyt űzök ebből az istenből, igen, sátánian gúnyolódom rajta. Az a kolléga is odaát, hetedhét országon túl. Csikorgok, sivítok, mint a fűrész foga, mikor a csempét rágja, tényleg förtelmes zaj, a fejlevágás halkabb, szerencsére, tanúk beszámolója szerint olyan, mint amikor elgázolnak egy macskát. Hát, ezt így nem nagyon tudom elképzelni. Kiáltani már nem sokáig tudnak, mert nem kapnak levegőt, a fej leesik, vagyis eldobják valahová, nem, ráteszik a nyakatlan törzsre, miután fotó készült róla, hogy beletehessék az albumba. Hátha szükség lesz később a képre. Gúnyolódni nem kunszt. Annál nagyobb meló kivégezni a gúnyolódókat, na igen, talán nem is olyan nagy, autóval megy az ember a helyszínre, a kivégzés pedig, azt a fegyver csinálja, az automata fegyver, gyerekjáték. Gúnyolódni nem az, az nehezebb, de embereket eltenni láb alól, embereket megölni, az nagyon könnyű. Talán ezért olyan népszerű?

NARRÁTOR – AFRIKA Ez a búcsújáróhely, ott megyünk be a templomba. A pápa örülni fog nektek. Ez a mi Lourdes-unk, mondja Afrika, ott szeretünk imádkozni.

Sokféle kép, már úgy értem arckép van Afrikában, sokféle fizimiska, vagyis emberfajta, itt ebből a sokféleből csak kettő van, de már ez is eggyel több a soknál. Az egyiknek el kell tűnnie. A rosszabbik emberfajta, vagyis mindig a másik, az, aki nem mi vagyunk, ez a mi házunk, húzzon innen. Ha nem megy el, kiirtjuk. Nálunk váltógazdálkodás van. A váltókat mi állítjuk, az egyik bejön, a másik kimegy, Afrika már csak ilyen, itt folytonos a jövés-mené. Az emberek azt mondják: most bemegyünk. Ami azt jelenti, hogy amazok nem jönnek ki többé, nem jönnek ki a templomból, melyet a szeretet egyházának építőmesterei emeltek. A rádió megtiltja, hogy a hitetleneket életben hagyják. Hajtóvadászat kezdődik, sehol sem olyan katolikusak az emberek, mint itt, sajnos nem mindenki, összességében nem mindenki, és aki nem, az hal meg először. Az emberek ki akarnak menni, nem, nem mindenki, most oda terelik őket, ahol a vécek voltak. Hagyjuk, hadd mondja ez a fiatal ember, hadd mondja el végre, már egy örökkévalóság óta vár, ha nem is ő az Örökkévaló, mi akkor se szakítsuk félbe!

Azt parancsolják nekünk, hogy menjünk be. De már annyian vannak odabent. Erre a szomszédunk nevetni kezd és azt mondja: Jaj nem, ez itt Afrika, még ha csak egy kis szelete is, de akkor is fontos szelete, a vécé, foglalt! Menjünk ahhoz a gödörhöz, amibe a holttesteket dobálják, és oda belélokott minket. Az is valamilyen vécé volt, egy latrina, az embernek a szájáig ért, a füléig, mindenütt. Még egy pár követ is dobott utánunk, és egy vastag betonlapot húzott rá a nyílásra. Megpróbáltam kimászni, de jól le volt zárva a gödör. Borzalmas jajkiáltások, behallatszanak a templomba odakintről. Az ordibálás túlzúgja még isten hangját is, nem számít, a rádióból is ez jön, és még fel is lehet tekerni a hangerőt. Odarohan egy kutya, szájában egy kézzel. Akár az enyém is

lehetett volna, persze nem a kutya, hiszen nincs kutyám. Közben isten helytartója beszél, a rádióban is ő beszél, az ő hangja szól, azt mondja: Öljétek meg mindet, akik nem ti vagytok! Beindult a nagyüzemi mérsárlás. Üvöltés, üvöltés, aztán már senki se mozdul.

NARRÁTOR – CHARLIE HEBDO Ők azt mondják, nekik szükségük van az istenükre. És akinek nincs szüksége rá, azt, puff, szitává lövik, szitává az automatika segítségével, melynek működési elve így szól: az elsütőbillentyű elhúzásakor a megfeszített kakasról lecsúszik a billentyű kakasakasztó nyúlványa, a többit már, azt hiszem, elmagyaráztam, a hatás erőteljes. Istenem, hányféleképpen lehet, és mindig működik, bármikor és bárhol, önök bármikor és bárhol megölhetnek valakit, fő, hogy tágas, gyümölcstelen terület legyen.

TERRORISTA Megvan a helyes szám, most bemegyünk ide, aztán eliminálunk egy pár másik számot, egy bizonyos számú embert, egyik se nagy szám, kisemberek, rajzoló, szarháziak, meg lesznek büntetve, amúgy kedves emberek, nem csinálom örömmel, barátaim mégis irigylük tisztemet, ők is szívesen lőttek volna, de ők külföldön vannak, ahol ugyanúgy ők is lőnek. Sorozattűz!

NARRÁTOR Fogalmuk sincs, hogy nézek ki, mégis lerajzolnak, abszolút tévesen látnak engem, ez nem járja, nem jótevőnek látnak, hanem nevetségesnek, nevetségessé tesznek, mondja a próféta, hát ki fog így hinni az én uramban, ha egy ilyen torz alakú ember áll jót érte?, szóval ez nem járja, ez így nem megy, majd küldök egy új képet nekik magamról.

TERRORISTÁK ISTENE Ez egy torzító ábrázolás, nem ad vissza semmit, csak megmutat valamit, én pedig, de hát ki is vagyok én?, egy isten meg az ő prófétája, nem az, aki meggyilkoltatta a fiát, az egy másik isten, kérem, hiszen a fiú is így akarta!, azt akarta, hogy így legyen és nem másként, a tökkelütött, és most?

NARRÁTOR – HÉRAKLÉSZ, ÁBRAHÁM Az apa az oszlop körül kergeti fiát, az asztalon már ott az étel, de az apa csak kergeti körbe a fiát, kihív az étel, figyeld, megáll vele szemben, kezében az éles kés, vagy ez az az ember volt, akit az atya elküldött a késsel, hogy ölje meg a saját fiát? De nem gondolta komolyan, ez csak a főpróba volt! Az előadásra nem kerülhetett sor, mert valaki ellopta a sziklát, amin az áldozatot be kellett volna mutatni.

NARRÁTOR – HÉRAKLÉSZ A te fiad vagyok, mondja a fiú, ezt mondja mindegyik fiú mindegyik nyelven, de sajna téved. Mert ki is ez? Valaki, aki eszelősen őrjöng, szemét forgatja szörnyen, tiszta Gorgó-tekintet, ilyet még sose láttam, aztán a bunkót feje fölé emeli, ahogy a kovácsok a pörölyt, mikor a lovat patkolják. A bunkót fölveti feje fölé, lezúdítja a szőke fejre, és csontját bezúzza. Megölte tehát második fiát is, mindig csak az elsőről van szó, nem is tudtuk, hogy több fia van, szóval most a testvéreiről is szó van. Most a harmadik áldozatra csap, de nem találja. Szerintem már a két fiúáldozat is több a kelleténél. De most valaki zárja már be tényleg az ajtót!

TERRORISTA Hála istennek, itt a fotó; az a kép, amit a rajzoló készített, nem stimmel, rögtön gondoltuk, hogy ez egy helytelen ábrázolás, nem stimmel, na most aztán mind a fűbe haraptok, illetve nem a fűbe, hanem a parkettába, egy normál bérlakás padlójába, és már végetek is: próféta, miért hívsz? Pont most, mikor autót kell cserélnünk, nem kereket: az egy örökkévalóságig tartana, nem?

TERRORISTA Az tényleg a mi prófétánk, vagy valaki szórakozik velünk? Szóval berontunk a szobába, mi, tudatlanok, az új fotó nekünk még nincs meg, de nemsokára meg fogjuk kapni, nálunk a teló, bármikor előkaphatjuk, isteni játékok vannak benne, ez is kijöhet a játékban, a fotó, ez az ász, ott lehet bárkinél, már jön is, itt is van, késő, a teló már megint valami mást dob, ami menőbb, egy még újabb játékot, egy dalt, egy másik baromi jó számot, és már el is múlt a pillanat, de a fotója, az le van mentve, az már az örökkévalóságé, az meglesz örökkön-örökké: hogy ez pontosan mennyi időt jelent?, annyit, amennyi ideig egy ilyen fotó tárolható és újabb hordozókra átvihető – amíg el nem kopik, addig él a mi istenünk örökkön-örökké. Ámen.

NARRÁTOR A képek hamisítványok arról, amit sosem fogunk tudni. Nem tudjuk, hogy nézett ki a próféta akkor, amikor a képmását lerajzolták, és nem is kell tudnunk. De az is igaz, hogy óriási tüzet lobbantott lángra, nincs annyi víz golyók lyuggatta testünkben, ami azt valaha is eloltaná. Ekkora tüzet csinálni, ennyi évvel a halála után! Fantasztikus teljesítmény! Még a futótűz is bejött neki, pedig az sokkal nehezebb.

NARRÁTOR A próféta. Az volt az, aki sáskát evett? Nem, nem az. Azt se tudjuk, hogy egyáltalán evett-e valamit.

NARRÁTOR Az apa mindig fején találja, nem éppen a szöveget, hanem akit kell, soha nem végez félmunkát. Aki ilyen ügyes, hamar célhoz ér, saját vérével mocskolja kezét, de másét is kiontja persze. Most meg még saját gyermekeit is viheti át, mások gyerekeivel egyetemben, azokat szívesebben, saját kezűleg viheti őket a halottak folyóján át, saját szép fiait. Ez történik mindig, amikor dühöng az apa, az Atya. Öljük meg? Nem, vezekelje le bűnét, mert különben csak az emberi hatalom marad, az istenek semmivé lesznek – na de ezt már magától is összehozta az ember!

TERRORISTA Azzal, hogy ölünk, a mindent magába szívó semmivel fordulunk szembe, az Atyával, vagyis az apánkkal, aki egyébként jog szerint jár nekünk, azért, hogy legyen kivel megvívunk a harcunk, végül pedig a szövetségesünk legyen és kitartson mellettünk jóban-rosszban. Azért követünk el gyilkosságokat, hogy érvényt szerezzünk, még ha ilyen fonák módon is, annak a jogunknak, hogy nekünk is jár apa. Ezennel benyújtjuk apa, illetve Atya iránti kérelmünket! A keresztények és a zsidók a mi Atyánk arcát viselik, pedig ehhez nincs joguk. Ellopták az arcot. A mi apánknak egyáltalán nincs arca, ezért a mi Atyánk bárki lehet.

NARRÁTOR Az istenek jönnek, beszélnek, ránk szólnak, ti voltatok!, pedig ők voltak azok. És közben azt se tudják, ki él közülünk, ki nem. Nem tudják, mi az alap, pedig ez alapvető, és az alapformában, a miénkben, halandókéban, fel is lelhető. De akkor miért teremtenek minket, ha nem akarják, hogy kiteljesedjünk? Miért hagynak félbe-szerbe, miért hagynak szarba? Jó az nektek, istenek, ha pusztá tervek maradunk? Vázlatok? Miért jó? Hogy megmutassátok, milyen borzalmasak vagyunk belül?

NARRÁTOR Teszik hatalmas funkcióikat az isteni funkciók, mind azt akarják, hogy kövessük őket, de mi csak a mi uracskánknak fogadunk szót, márpedig rajta kívül nincs másik.

TERRORISTA Isten azt mondja, hogy a generációkat egymástól elkülönítve, ketrecekben kell tartani, nehogy összekeveredjenek, és nagy szívás legyen belőle. Ráció és téboly legyenek szívesek legalább egy lépésre eltávolodni egymástól. Ők gondoskodnak igazságosságról és rendről, az istenek, a miénk nem, az rólunk gondoskodik, csak rólunk.

TERRORISTA Mit mondasz, papa? Felébredtél? Jaj, ezt majdnem elfelejtettem, hogy te megtiltod a gyilkosságot és a tömegmészárlást, basszus, jó lett volna, ha ezt már korábban olvassuk vagy tudunk róla valahogy, mert közben felgyújtottuk a lakónegyedünkben lévő könyvtárat, és csak most jutott el hozzánk az e-mailed.

TERRORISTA – NÉMET POPULISTA Féltudású féllények vagyunk mi, fiatalok, nekünk csak a vagy-vagy számít, és azzal tűnünk ki, hogy gyűlölünk minden mélyre menő elmélkedést. Elkezdünk rohanni, megmondják, hová, és mi továbbadjuk a barátainknak. Találkozunk itt és itt, és jól megagyaljuk azokat az idiótákat a metróban.

TERRORISTA – MUSZLIM A féltudást nagyon jól lehet használni vallási célokra, mi is ilyesmikbe rakjuk bele, de nem kapunk vissza mást, csak halált, azt is mi állítjuk elő: jól megnézzük a halált, elégett, ízekre tépett, agyonlőtt testek, aztán már mi is le tudjuk gyártani, az inasévek azok inasévek, viszont az ember megtanulja, akármi legyen is az. Hogy fejezel le valakit, ha nem tanultad?, csinálni kell, amíg az embernek a könyökén jön ki, nem, csak amíg a film elkészül és betáplálható, már úgy értem, betáplálható a különféle csatornába.

TERRORISTA – BÁRMILYEN A szakadékhoz vezető út sokáig be volt szögezve, akárcsak azok, akik be akartak jutni oda, mert ott volt a helyük, csakhogy a szakadék lefolyóját eltömítették azok a régi testek, amelyek már régóta heverték ott, most végre megnyílt a mélység, fel lehet emelni a fedelét, ahogy az már tényleg sokszor megtörtént, rajtunk keresztül vezet az út a szakadékba.

TERRORISTA Ölünk, mint a gép, folytatjuk az öldöklést, és közben tök jól vagyunk, megy ez, ha van alkalmas eszköz, mint az ágybaszarás, csak azt sajnáljuk egy kicsit, hogy az Atya megtiltotta az ölést, nem könnyű néha ezzel az atyai örökséggel, amúgy meg valami nehezebbet is megtilthatott volna, akkor az tényleg áldozat lenne.

TERRORISTA – MUSZLIM A ti isteneteknek persze minderről fogalma sincs! Ti hiába is kérnétek, amire vágytok, nektek folyton könyörögnötök kell, ti szerencsétlenek, abban a reményben, hogy majd üdvözlőtök, üdvözljétek csak!, mi már itt tudjuk, hova álljunk, senkit se kímélünk, ütünk-vágunk, és végül a Paradicsomban is jobban járunk. Nem számít, hol voltunk azelőtt, azelőtt semmi voltunk, és nem érdekelt minket semmi, de most!, most kérhetünk valamit, méghozzá pont azt, amit adni akar nekünk és amit már nekünk is adott.

TERRORISTA Most még szép az élet röpke álma, álmodjatok csak, nem segít már az sem. Most még gondtalan az élet, még tart a ma, azt hiszitek, örök a tartama?, a holnap összezúzza! Imádkozzatok,

mert a pusztulás közel! Még nem késő imádkozni, hát rajta! Most még a tettek a nagy szabadság, holnapra a miénk lesz.

TERRORISTA Rajtunk semmi sem múlik, se a rajtunk, se, hogy mit mire tartunk, még mi sem múlunk rajtunk, istenen múlik minden, minden isten kezében van.

TERRORISTA Itt egy csupasz fal, csupa ember alkotja, csupa egységbe forrt ember. Ez a fal omladozik, az apa, aki olyan volt, mint az Atya, valszeg észrevette, hogy már nem passzol bele a képbe, de most már nem az a fontos, hogy ki az apa, ki van apafunkcióban. Bárki lehet az, akit mutatnak. Benne lakozhat, az ostya helyett egy fél melltartóban is, vagy egy fekete szemetes zsákban is, az a szakáll, és azt kell megcsókolni. És olyan sugarak jönnek ki belőle köröskörül, hogy lehessen tudni, mi az.

NARRÁTOR A tér elsötétül, lassan feloszlik, de ezt már nem látni. Elveszítjük a padlót a lábunk alól, hiszen semmit sem látunk már. De a padló akár a mennyezet is lehetne, nem is lenne rossz, annyira fázunk. Tőlem. Most tényleg dühösesek lehettek, mert nem látjátok a határaitokat, most a karunkra teríthetitek őket, a dühötök teljes ruhatárát, hiszen ez mind csak külsődleges, igaz? Fogalmam sincs, hova tegyem. Tök sötét van, valami vörös fény közeledik valahonnan, fogalmam sincs, már megint valami ég?, itt állandóan ég valami, ember is szokott, a tűz mindent elfogad, ő a legkevésbé válogatós köztünk. A düh vonaglik, mint valami felbőszült állat, nagyon is eleven, sose marad nyugton, ezt világosan éreztem. Az emberek valósággal kitépik a kezemből, ha másmilyen kabátokkal érkeztek is, ezzel akarnak távozni. És ha figyeltek rájuk, általában későn figyeltek fel rájuk, a dühöngőkre, az őrjöngőkre, akik ruhákat cibálnak, jelszót zabálnak, aztán ravaszt ráncigálnak, és nem várják meg a tavaszt, folyamatosan öklöt ráznak, az utcán tanyáznak, és anyáznak, bizarr felvonulásokat és tüntetéseket celebrálnak, ma itt, holnap ott, de mindig és mindenütt, tegyék ki a lábukat otthonról, máris csatlakozhatnak egy ilyen menethez, mindegy melyikhez, ha ehhez, ha ahhoz, az sem fog segíteni rajtatok. Az ártatlan vér kiontatott, jönnek el holnap is, ahonnan ez buzog, ott van még bőven. És az istenség ott áll önök mögött, meg ne forduljanak! Ott áll önök mögött, és mi van, ha épp előzni akar? Vigyázzanak, nehogy az isten szándékának útját akarják szegni! Istenem, tengernyi vér. Kiontatott: miért, kiért? Mennyi halott! Ez a nő itt kinek a felesége volt? Nem tudják? Ez gyilkosság volt, nem harc. Csatában nem vesznek részt nők és gyerekek! Ugyan már! Hogy halotti díszet visel, nem jelent semmit, hogy narancssárga overallt húztak rá, nem jelent semmit, az, hogy véletlenül még senki se tépte le róla a ruháját, nem

jelent semmit, mindegy, milyen színű a ruhája, akkor se védi meg a barátja, meg fog halni, meg fognak halni, mind!

[UTÓJÁTÉK]

KÓRUS és NARRÁTOR – JELINEK *(váltakozva)* Hallgasd meg, szavam, Istenem, hozzád száll panaszom, ha elbírja a füled, tudom, nem hangzik valami jól, nem hangzik elég jól a te fülednek. Túl kicsik vagyunk, vezess kicsit, ó, istenem. Vigyázz rám, az életemre, ellenségeim borzalmasak, és sokan vannak, beláthatatlanul sokan. Óvj az álnokok merényleteitől és a gonoszok dühöngésétől, úgy élesítik nyelvüket, akár a kardot, de fenik a kést is ránk, a kardot is, ránk fenekednek! Mérgezett szavaikkal célba vesznek, mint nyilakkal, de mikor nem mondanak semmit, csak az istenük nevét kiáltozzák fennen, fennhéjázva, olyankor még veszedelmesebbek. Eltökélték magukat gonosz merényletekre, gyakran sikerül is nekik, sajnos túl gyakran is, megbeszélik, hogy titokban tör vetnek, és darálják, darálják, mondjuk így, a magukét. Először mindig istenük nevét mondják, pedig így nem lehet egyszerű nekik észben tartani, az istenük nevét kimondani, amikor egészen máshol járnak gondolatban, csak azon jár az eszük, vajon hányt embert fognak kinyírni, hát hogyhogya nem félnek?, ha tőlünk nem is, legalább az ő istenüktől? Hogyhogya nem félnek? Hogy lehet ez? Ki látja őket? Te biztosan! Hiszen Te mindent láatsz! Kérlek, mondd meg, hol vannak, jönnek-e már a lépcsőn fölfelé, beütötték-e már az ajtó kódját, vagy valaki megmutatta nekik? Mindegy. Gonoszat forralnak, és először titokban tartják tervüket, mindig csak utólag derül ki, a világhálón, abból a hálóból, amit cselből rájuk vetettél, uram, hogy azt higgyék, valaki meghallgatja őket, ami sajnos nem igaz, a közösségi hálózatokon, a szociális hálóhelyeken, ahol persze nem alszik senki, de olyan sincs ma már, hogy valaki mást is felvihet magával az ember, kivéve, amikor gyilkolni megy. Mikor máskor? Amikor előre mindent és mindenkit meg- és kinéznék maguknak. Elküldik a gonoszt a szerkesztőségekbe is, ahol aztán megölik a szerkesztőket, minek elküldeni valamit, aminek akkor már nincs címzettje vagy éppenséggel így van milliányi címzettje?, nem, csak egy pár ezer, nem, már több, sok, de mindegyik csak egyetlen egyszer! Őrület! Ki látja őket, már mondtuk, szóval tessék mondani, ki? Gonoszat forralnak, ezt is mondtuk már, Istenem, ugye te nem szereted folyton ugyanazt hallgatni, te ilyenkor csatornát váltasz, na de ott meg folyton reklám van, ilyen termékmotogató, úgyhogya ehelyett már ki is rakod a kukát, mielőtt még végigmondtuk volna az imánkat, nyugodtan oda dobáljuk bele a szemetet, hiszen csak Te vagy a fontos, más senki. A kisujjadat sem kell mozdítanod, ez meg az a csatorna úgyis megtelik, minden ott landol. Ekkor

kilövöd rájuk nyilaidat, reméljük, el is találod őket és földre teríted. Saját nyelvük buktatta el őket, még a nyíl előtt, de akkor mikor volt idejük mindezt fölvenni?, nem kellett arra külön idő, ment velük a drága kalandkamera, vette automaticé, ilyen nekünk is kéne. De hogy van ez, hogyan buktatja el őket saját nyelvük, hogy gúnyolódik rajtuk, aki csak látja őket? Huha, először mi gúnyolódtunk, aztán minket is elbuktatott saját nyelvünk, istenem, hogy engedhetted ezt meg? De mi akkor is tovább létezőnk, akkor is, ha már nem leszünk. Te akkor is vigyázol ránk, istenem, ha már nem leszünk. Félelem tölt el mindenkit, már most is, és az emberek azt mondják: Ezt Isten tette! Esküszünk, hogy ez nem igaz. Ne higgyék el, ha ezt hallják! Ezt nem Ő tette, még ha önök azt hiszik is, hogy felismerték benne Isten művét, akkor sem az volt. Az igazak örülni fognak az Úrnak és Őrá építenek, akkor a ház be is omlik, az öröm megmarad, de a mennyben, az egy, az egyetlen Igaz alatt, aki ott van, mert Isten annyira örült neki, hogy magával vitte, és amiben Ő örömét találja, azt szüntelenül látni is kívánja. Nekünk mintha nem örülne ennyire. Lehet, hogy azért, mert bosszúálló vagyunk? Ahelyett hogy megállnánk, a bosszút? Nem, itt mégiscsak helyénvaló lenne, csak azt nem tudom, hol lenne a helyén. A falon? Hm, ott már valami más van. És az igaz szívűek mind dicsekedni fognak vele utána, már elfelejtettem, kinek a nevében fognak büszkélkedni már megint, de hát nem adták meg, izé, a nevét, akkor honnan tudjuk, mi történt valójában? Jó, tőlem. A gonoszok menjenek a holtak országába, a hősök, ha elfeledkeznek istenről, ők is menjenek, isten hírével?, fogalmam sincs. Nem vész el a holtak reménysége, csak én nem találom sajnos, mit csináljunk. Kelj fel Uram, nehogy az emberek kerekedjenek felül! Már megtörtént, sajna. Most ők uralkodnak rajtad, Uram; csak van valaki szolgád, különben nem volnál úr. És te ezt még észre se vetted, fogalmad sincs, micsoda! Szóval. Álljanak eléd ítéletre az ősök, nem, a hősök, nem, ez nem így van, álljanak eléd ítéletre a népek. Mármint azok mind, akik nem mi vagyunk. Ítélezz fölöttük! Miért nem teszed? Hé! Kelts bennük rémületet, uram, hogy az ősök is, igen, azok is, meg a hősök is, meg bánom is én, a népek is ráeszméljenek, hogy ők is valamik. Itt az áll, hogy emberek. Hogy emberek, az áll itt. Igen, pontosan az áll itt. De itt nem áll senki.

NARRÁTOR – JELINEK és KÓRUS *(váltakozva)* Felvetődik bennem, hogy nem fordítva van-e, hogy nem voltam-e elhamarkodott, hogy nem Te voltál-e az elejétől fogva. Nem adok rá választ. Rettenetes vagy, hogy nem mondod meg nekem, rettenetes bíró vagy, igen, amikor fölkelés az ítéletre. Na rajta, kezdj azzal valamit, hogy te mindenkit megsegítesz a földön, igen, tényleg mindenkit, aki szenved valamiképpen, aki ugyanúgy szenved, mint mindenki, akkor viszont megint nincs ott senki. Minden elvégezve, mindenki kivégezve, nincs már életben senki. De hát neked így tetszik, ahogy van, így tetszik neked. Mikor ellened fordulnak a feldühödött emberek, az is neked

hoz valamit. Mit? Hát ez az. Dicsőséget hoz neked, és ha még jobban feldühödnek, egy kis dühöngésért te se mész a szomszédba, uram. Azt kívánod, hogy hozzanak ajándékot neked, a rettenetesnek? A mind közül legrettenetesebbnek? Hát hozzák is, az ajándékokat. De te nem enyhülsz meg tőle. Te ettől még dühösebb leszel. Mert nem jó ajándékokat hoznak. Csak pár húscafatot, amit már nem is érdemes lefagyasztani. És odavágod majd a képükbe az ajándékukat, a tortával egyetemben, valahogy az is ott landolt. És utánahajítod mindjárt a fejet is. Megy ez gyorsan, ha egyszer már lendületbe jöttél. Felgyújtják helyetted az összes templomot, és ha már mind porig égett, akkor felgyújtják a házakat is. Elbuktatod őket, de ők tovább csinálják, ezen a sikamlós talajon, erre is te állítottad rá őket, hogy elcsússzanak, nyilván, sejtetted már, hogy ez lesz a vége. Ez a föld nem tart fel senkit, kivéve, ha valaki alatta fekszik már. Sok halottól jutott ez már eszembe, hogy ott fekszik sokadmagával, nagyon sokadmagával. Hogy volt olyan is, aki addig nyomta, tartotta, alulról, fel, a földet, reszkető kézzel, míg a többiek is mind oda alá nem kerültek. El fog tűnni minden, a nagy rész már el is tűnt; látjuk, villan a kés, hogy ritkítsa az emberek bozótosát. Látjuk, tüzet vetnek egy szentélyre és meggyalázzák földig, a hajlékot, amit a te szent nevedre jegyeztek be, nem lehet többé kiadni, Uram. Mint háztulajdonos te egy lúzer vagy. Már a vízkárokat se lehet kijavítani, a tűzkárokról nem is beszélve. Ezt nem így képzelted el, igaz? Most beledugod a kezed a tengeri sárkány pofájába, bele a még csak nem is tisztafajú szörnyébe, ebbe a roncsba, amit a fürdővízzel együtt kiöntöttél, belenyúlsz a Leviatán pofájába, a halál munkatársáéba, a haláléba, akivel úgy szeretsz játszózni, megnézed, megvan-e még benne minden tömés és híd, azért is te fizettél, miután szétverted a fejét, igen, te nagyon szeretsz a halállal meg ezzel a szörnyeteggel játszani, ez az egész csak játék neked. Te játszol a gonosszal és néha még hagyod is nyerni! A többi kártevőre már nem nagyon futja a kedvteléseidből. A tenger szörnyeinek prédául adta? Ki?, kit?, elfelejtettem, nem kérek több szemrehányást! Most őszintén, de tényleg, amíg még van olyan kar, amelyik a magasba emelkedhet: akar még itt lakni valaki? Még úgy se, ha fizetnek neki! Az ajtót bezúzták, azt már nem fogják behúzni, de hát az ajtó amúgy se volt akadály soha. Nem igazán. A víz mindent romba döntött. Omladék mindenütt. Istenem, el kell oltanod a tüzet, ami bennünk ég, te fakasztottál forrásokat és patakokat, és most már senki sem bírja ki itt, már főzni sincs hol, vizet venni se, és vécére menni. Ezzel nem számoltál korábban. Ezt a házat megépíteni nem volt kifizetődő befektetés, most minden tönkre ment, még mielőtt bárki beköltözhetne. Odavan minden. Ezt jól megcsináltad. Ezért szárazítottál vagy árasztottál ki erős folyamatokat, ahogy épp úri kedved diktálta, ezért vetted oda embereket vadállatok elé. Minden a tiéd, de hát mi ez? Mid maradt az egészből? Lehet, hogy mégis megérte, mert mindenki megfizetett? Előre ráadásul, a szerencsétlen balekok. Túl korán is fizettek, üdítő változatosság

ahhoz képest, ahogy szoktak. Amúgy mindig késve fizetnek mindenért, de legalább tudják, hogy miért. Tiéd a nappal és az éj, azt is te csináltad, igen, azokkal mi lesz most? Ezeket nem tudod olyan gyorsan tönkretenni. Igen, a nap és a csillagok, az is mind a tiéd. És, ami a legfontosabb: te jelölted ki a föld határait. Csak úgy látszik, hogy ezeket senki se látja. Átjárnak rajtunk, átjárnak egymáson. Nyarat és telet alkottál, csak azt már senki se érzi. Minden egyforma. Ha minden halott, akkor minden egyforma.